



สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสำรวจความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม ของนักเรียน ครู และบุคลากร ตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมของบุคคล ตามตัวแปรอิสระอันได้แก่ สถานภาพ เพศ ศาสนา อาชีพหลักของครอบครัว ภูมิภาค และสภาพความเป็นเมือง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครู และบุคลากร จากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย อีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 2,888 คน จากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเลือกแบบหลายชั้นคอน (Multi - Stage Sampling) เริ่มจากการเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาค ภูมิภาคละ 2 จังหวัดยกเว้นกรุงเทพฯ แล้วในแต่ละจังหวัดเลือกอำเภอเมือง และอำเภอรอบนอกที่เป็นตัวแทนของสภาพชนบท 1-2 อำเภอ สำหรับในกรุงเทพฯ ก็เลือกเขตที่เป็นตัวแทนชานมมหานครและใจกลางมหานคร หลังจากนั้นจึงเลือกโรงเรียนที่เป็นตัวแทนโดยในระดับมัธยมศึกษาจะเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดหรือประจำอำเภอนั้น ๆ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจะเลือกโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นตัวแทน ส่วนโรงเรียนที่เป็นตัวแทนใจกลางมหานครกับชานมมหานครได้มาจากวิธีจับสลากจากโรงเรียนทั้งหมดที่อยู่ในเขตอันเป็นตัวแทนดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้อคำถาม 10 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ ภูมิสำเนา ระดับการศึกษา เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพหลักของครอบครัว รายได้ต่อเดือนทั้งหมดของครอบครัว และจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว

2. มาตรการวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม ซึ่งคณะวิจัย ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทฤษฎีทัศนคติของฟิชไบน์ ซึ่งได้ทดสอบหาความเที่ยง ความตรง และความเท่าเทียมกันของมาตรการวัด กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์จอนห์ กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิงจำนวน 40 คน

การเตรียมการก่อนการเก็บข้อมูล

1. ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากโรงเรียนที่ได้คัดเลือกไว้ตั้งกล่าว และนัดหมายกำหนดเวลาที่แน่นอน

2. จัดพิมพ์มาตรการวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมทั้ง 2 ฉบับ รวม 3,000 ชุด

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลภายในห้องเรียน หรือสถานที่ที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมไว้ให้ โดยผู้วิจัยอธิบายถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการตอบมาตรการวัดจนนักเรียนเข้าใจ แล้วจึงให้ลงมือตอบมาตรการวัดจนเสร็จสมบูรณ์ โดยไม่กำหนดเวลาในการตอบ

2. สำหรับผู้ปกครอง ในกรณีที่สามารถเดินทางมาร่วมประชุมที่โรงเรียนได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเช่นเดียวกับในกรณีนักเรียน ส่วนผู้ปกครองที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมประชุมที่โรงเรียนได้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีฝากมาตรการวัดนั้นให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองตอบที่บ้าน แล้วให้นำมาคืนกับครูประจำชั้นภายในวันที่กำหนดไว้

3. ส่วนครู ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ ให้เป็นผู้รับผิดชอบในการแจกจ่ายมาตราวัดให้ครูตอบ โดยขอรองให้แจกจ่ายกระจายไปทั้งในเพศหญิงและเพศชาย และมีระดับอายุต่าง ๆ กัน โดยผู้วิจัยจะกลับมารับคืนภายหลังตามกำหนดเวลาที่ไดตกลงกันไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะให้เวลาในการตอบประมาณ 2-3 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (Statistic Package For the Social Science: SPSS) จำนวนและวิเคราะห์หาค่าดังต่อไปนี้

1. จำนวนหาคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมของแต่ละคนเป็นรายพฤติกรรม ตามสูตรของฟิชไบน์ (Fishbein)
2. จำนวนหาคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมแต่ละพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของแต่ละกลุ่มบุคคลเมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
4. พฤติกรรมสังคมใด ที่ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการ เชฟเฟ้ (Scheffe) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมสังคมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก และควรอย่างมาก มี 6 พฤติกรรมได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การแสดงความกตัญญูเมื่อก่อนจะยากลำบาก การคำนึงถึงความอาวุโส การให้อภัย และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น พฤติกรรมที่ดี ที่ถูก ที่ควร มี 4 พฤติกรรม ได้แก่การรักษาชื่อเสียงของหมุ่คณะ ความเกรงใจ การเห็นแก่พวกพ้อง และการอวดคน สำหรับพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร มี 2 พฤติกรรม

ได้แก่ การไขกโบายและการฉ้อฉลทางเพศของชาย และพฤติกรรมที่ไม่ดี นิด และ ไม่ค่อยอย่างมาก มี 6 พฤติกรรม ได้แก่ การให้ร้ายป้ายสี การเบียดเบียนผู้อื่น การอิจฉา ริษยา การฉ้อฉลทางเพศของหญิง การไม่รักษาระเบียบวินัย และการพุดปก ส่วน พฤติกรรมอีก 6 พฤติกรรมที่เหลืออันได้แก่ การปฏิบัติต่อผู้ชายดีกว่าผู้หญิง การประจบ การแสดงความกตัญญูแม่ว่าการกระทำนั้นจะผิดระเบียบ การรักษาหน้า การปฏิบัติต่อลูก คนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา และการปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไมร่ำรวย เป็นพฤติกรรมที่ยังตัดสินแน่นอนไม่ใควาดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด และควรหรือไม่ควร

2. เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรม สังคมของบุคคล ตามตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว อันได้แก่ สถานภาพ เพศ ศาสนา อาชีพหลัก ของครอบครัว ภูมิภาค และสภาพความเป็นเมือง พบว่า ตัวแปร "สถานภาพ" มีส่วน เกี่ยวข้องทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมแตกต่างกันมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สภาพความเป็นเมือง ภูมิภาค เพศ และอาชีพหลักของครอบครัว ตามลำดับ ส่วน ตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยที่สุดที่ทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมต่าง กันคือ "ศาสนา" กล่าวคือพบว่า

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครู และผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 20 พฤติกรรม

2.2 บุคคลในเขตใจกลางมหานคร ชานมมหานคร อำเภอเมือง และ อำเภอชนบท มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 16 พฤติกรรม

2.3 บุคคลในภูมิภาคต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับ พฤติกรรมสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 15 พฤติกรรม

2.4 เพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับ พฤติกรรมสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 13 พฤติกรรม

2.5 บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ ลูกจ้างเอกชน ธุรกิจ การค้า และผู้ใช้แรงงาน มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 12 พฤติกรรม

2.6 บุคคลที่นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) จำนวน 2 พฤติกรรม

3. เมื่อนำคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมที่ได้ ไปเทียบกับเกณฑ์ ที่ตั้งขึ้นในการแปลความหมายของคะแนน เพื่อหาระดับความถูกต้องของพฤติกรรมนั้น ๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่จำแนกตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว มีความรู้ความเข้าใจต่อ พฤติกรรมหนึ่ง ๆ สอดคล้องไปในแนวเดียวกัน เช่น ในพฤติกรรมใดที่มีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูก แต่ละกลุ่มก็จะมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกเหมือนกัน จะแตกต่างกันไปบ้างก็ในแง่ของระดับหรือปริมาณมากน้อยเท่านั้น โดยไม่พบเลยว่า กลุ่มหนึ่งมีความรู้ความเข้าใจต่อพฤติกรรมหนึ่งว่าดี ถูก และควร ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่ง หรือกลุ่มอื่น ๆ มีความรู้ความเข้าใจว่าพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ความแตกต่างกันในความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมของบุคคลซึ่งจำแนกตามตัวแปรอิสระในข้อ 2 เป็นความแตกต่างกันในแง่ ปริมาณมากน้อยเท่านั้น มิได้เป็นความแตกต่างในแง่ทิศทาง กล่าวคือบุคคลส่วนใหญ่ยังคงมีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมต่อพฤติกรรมสังคมหนึ่ง ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน

4. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความปรารถนาต่อผลการกระทำทั้ง 7 ลักษณะ ในระดับสูง ซึ่งสามารถจัดลำดับเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้คือ ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นผลดีต่อสังคม การเป็นที่รักใคร่ชื่นชมของผู้อื่น ความสุขสบายใจ ความรู้สึกว่าตนเองมีค่านาภาคภูมิใจ และความมั่งมีทรัพย์สินเงินทอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีก เช่น เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ ยูวอาชญากร เด็กที่มีปัญหาในโรงเรียน เป็นต้น

เพราะว่าพฤติกรรม การแสดงออกมีความสัมพันธ์กับความรับรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Bandura 1977 : 170) จึงอาจเป็นไปได้ที่บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมอันเป็นปัญหาในสังคมนั้น มีความรับรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมต่างไปจากบุคคลทั่วไป ฉะนั้นการศึกษาในเรื่องนี้ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาทางสังคมเหล่านั้น

2. เนื่องจากความรับรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของบุคคลและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นจึงน่าที่จะศึกษาในตัวแปรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเหล่านี้ อาทิเช่น อายุ ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพของตัวบุคคล การยอมรับเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

3. เนื่องจากคำถามที่ใช้ในมาตรวัดครั้งนี้มีข้อจำกัดบางประการ กล่าวคือ ข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาเป็นตัวแทนของพฤติกรรมแต่ละลักษณะนั้นมีเพียง 2 ข้อเท่านั้น ซึ่งอาจจะยังไม่ครอบคลุมลักษณะพฤติกรรมสังคมที่ต้องการศึกษาได้ครบถ้วน ฉะนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะสร้างข้อคำถามในพฤติกรรมหนึ่ง ๆ มากกว่านี้หรือนอกเหนือไปจากนี้ เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. ควรจะลองใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางหรือสามทาง (Two-way or Three-way Anova) เข้ามาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ อันจะช่วยให้เข้าใจหรือเล็งเห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรับรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมได้ดียิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย